

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

2020 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2021

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇERİK

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU 2020 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	1
TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU DÖNER SERMAYE İŞLETMESİ 2020 YILI DÜZENLİLİK DENETİM RAPORU	13

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

2020 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	6
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9
7.	DENETİM BULGULARI.....	9
8.	EKLER.....	12

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 2: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu.....	5

KISALTMALAR

DÖSİM	Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü
IPA	Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Teslim Alınmayan Duran Varlıkların Mali Tablolarda Yer Alması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu, 18.11.2005 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir. 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname’nin 99’uncu maddesiyle 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu’nun bazı maddeleri değiştirilmiş, bazıları yürürlükten kaldırılmış olup yeniden düzenlenen maddelerine 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 42’nci bölümünde yer verilmiştir. Söz konusu bölümde yapılan düzenlemeler, kurumun amacı, yapılanması ve görevleri bakımından Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi öncesine göre farklılık göstermemektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ülkemizde ekonomi, sosyal, demografi, kültür, çevre, bilim ve teknoloji alanları ile ihtiyaç duyulan diğer alanlardaki resmi istatistikleri derleme, değerlendirme, analiz etme, yayımlama, resmi istatistik sonuçlarının bilimsel ve teknik açıklamalarını yapma faaliyetlerini gerçekleştirmektedir. Bu çerçevede TÜİK, toplumun tüm kesimlerinin ihtiyaç ve beklentilerine cevap verebilecek çeşitlilikte, kaliteli, güncel, güvenilir, tarafsız ve uluslararası standartlarda üretilmiş olan istatistikleri kullanıcıların hizmetine sunmakla yükümlüdür.

4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 600’üncü maddesinde TÜİK’in görev ve yetkileri aşağıdaki şekilde açıklanmıştır:

- a) 5429 sayılı Kanunda belirtilen Programı hazırlamak.
- b) Program ile belirlenen istatistikî faaliyetlerin yürütülmesini organize etmek ve uygulanmasını sağlamak.
- c) Resmî istatistiklerin üretimi sırasında kullanılacak istatistikî yöntemleri, tanımları, sınıflamaları ve standartları, ulusal ve uluslararası normlara uygun olarak belirlemek.
- ç) Ülkenin ekonomi, sosyal, demografi, kültür, çevre, bilim ve teknoloji alanları ile gerekli görülen diğer alanlardaki istatistiklerini derlemek, değerlendirmek, analiz etmek ve yayımlamak.
- d) Resmî istatistik sonuçlarının bilimsel ve teknik açıklamalarını yapmak.

e) İstatistik alanındaki bilimsel araştırma teknikleri ile istatistikî yöntem ve bilgi teknolojilerine ilişkin gelişmeleri takip etmek ve bunların uygulanması için gerekli önlemleri almak.

f) İstatistik alanındaki ulusal ve uluslararası öncelikleri dikkate alarak istatistikî veri ihtiyacı duyulan alanları ve veri derleme yöntemlerini ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde belirlemek.

g) Programın kurum ve kuruluşlara verdiği resmî istatistik görevlerinin yerine getirilmesini izlemek, bu kurumlarca üretilen istatistiklerin uluslararası standartlara uygunluğunu incelemek, kalite kontrolünü yapmak ve bu konularda teknik destek ve koordinasyonu sağlamak.

ğ) Kalkınma planları, Cumhurbaşkanınca belirlenen program ve politikalar, ilgili mevzuat ve benimsediği temel ilkeler çerçevesinde, Kurumun orta ve uzun vadeli strateji ve politika çalışmalarını yürütmek; Kurumun stratejik plânlarına, yıllık amaç ve hedeflerine bağlı olarak teşkilât yapısını, hizmet kalite standartlarını, yönetim hizmet ve süreçlerini sürekli geliştirici tedbirler almak.

h) Programın uygulanmasına ilişkin Yıllık İzleme Raporlarını hazırlamak.

ı) İstatistikî bilgilerin saklanması, kullanıcıya sunulmasını, bu alanlara ilişkin sistemlerin geliştirilmesini ve bu amaçla ulusal ve uluslararası bir bilgi ağı ve bilgi akış sisteminin oluşturulmasını koordine etmek.

i) 5429 sayılı Kanunda belirtilen ulusal kayıt sistemlerinin oluşturulmasında standartları tanımlamak, uygulamak ve kurumlararası koordinasyon ile uygulanmasını sağlamak.

j) Uluslararası düzeyde karşılaştırmalar yapmak amacıyla diğer ülkelere veya ülke gruplarına ait göstergeleri takip etmek, değerlendirmek ve gerekli durumlarda yayımlamak.

k) İhtiyaç duyulan alanlarda veri üretilmesi, teknik kapasitenin geliştirilmesi ve güçlendirilmesi amacıyla, ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde araştırma ve teknik yardım projeleri hazırlamak, geliştirmek ve yürütmek.

l) İstatistikle ilgili konularda diğer ülkelerle ve uluslararası kuruluşlarla işbirliğini sağlamak ve uluslararası toplantılar düzenlemek.

m) Kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen diğere görevleri yerine getirmek.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

TÜİK, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelde genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri arasında yer almaktadır. Kurum, 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 598'inci maddesine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlıdır. Bilimsel ve teknik özerkliğe sahip bir kurum olan TÜİK'in merkezi Ankara'dadır.

4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 601 ve 602'nci maddelerine göre TÜİK, Konsey ve Başkanlık Teşkilatı olarak yapılandırılmıştır. Konsey, programın hazırlanmasına, uygulanmasına, resmî istatistiklerin gelişimine ve işlevlerine ilişkin tavsiyelerde bulunmak, resmî istatistik ihtiyaçlarını tespit etmek, değerlendirmek ve ileriye yönelik görüş ve önerileri kapsayan çalışmalar yapmak üzere oluşturulmuştur. Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı ise, Kanunun uygulanmasını sağlamak ve Kanunla kendisine verilen görevleri yerine getirmek üzere merkez ve taşra teşkilatı olarak kurulmuştur.

Aynı Kararname'nin "Hizmet birimleri" başlıklı 604'üncü maddesinde ise; Kurumun görev alanıyla ilgili hizmetlerinden sorumlu birimleri daire başkanlıkları olduğu, daire başkanlıklarının isim, görev ve yetkileri ise Bakanlıkça çıkarılan 07.05.2020 tarihli resmi gazetede yayınlanan Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı Hizmet Birimlerinin Kuruluş, Görev ve Yetkilerine Dair Yönetmelik ile belirlenmiştir. Başkanlığın diğere birimleri ise Strateji Geliştirme, Personel, Destek Hizmetleri Daire Başkanlıkları ile Hukuk, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirlikleridir.

4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 608'inci maddesine göre taşra teşkilatı; kuruma verilen ulusal düzeydeki sayım ve araştırma faaliyetlerinde sorumluluk bölgesine ait verilerin derlenmesi, değerlendirilmesi, kalite kontrolü, analizi ve merkeze aktarımı ile bölgesel istatistiklerin alt yapısını oluşturmak ve üretmekle görevlidir. 26 Bölge Müdürlüğünden oluşan taşra teşkilatının bulunduğu iller ile bağlı iller İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflamasına göre 5429 sayılı Kanunda sayılmış ancak 4 numaralı Kararname'de bununla ilgili bir düzenleme yer almamakla birlikte 703 sayılı KHK'nın geçici 16'ncı maddesinde yer alan "yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür" hükmü uyarınca eski haliyle varlığını korumaktadır.

Yerli ve yabancı kurum, kuruluş ve kişilere yayın, bilgi, belge satışı ile bilgi işlem, dizgi, baskı, teknik danışmanlık, eğitim, proje ve araştırma hizmetlerini yerine getirmek üzere kurulan Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü (DÖSİM), aynı Kararname'nin 614'üncü maddesinde düzenlenmiştir.

Merkez ve taşra teşkilatındaki toplam personel sayısı 3857 olup, bu personelin % 33'ü merkez, % 67'si ise taşra teşkilatında istihdam edilmektedir. Kurumda veri toplamakla görevli sözleşmeli statüde çalışan 1966 personelin % 91,5'i taşra teşkilatında görev yapmaktadır. Kurum personelinin % 42'si kadrolu, % 58'i ise sözleşmeli personel ve işçidir. Kadrolu olarak çalışan personel; TÜİK uzmanı ve uzman yardımcısı, istatistikçi, matematikçi, mühendis, ekonomist, sosyolog, programcı, mali hizmetler uzmanı ve uzman yardımcısı, iç denetçi ve diğer kadrolarda istihdam edilmektedir.

1.3. Mali Yapı

TÜİK'in muhasebe kayıt ve işlemleri Merkez Muhasebe Müdürlüğü tarafından Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine tabi olarak yürütülmektedir. Kurum, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir. 2020 yılı bütçesiyle TÜİK Başkanlığı'na 427.532.000,00 TL ödenek tahsis edilmiş olup, bu tutar genel bütçeli idareler ödeneğinin %0,042'sine tekabül etmektedir. Yıl sonu itibarıyla toplam harcama 408.400.134,21 TL olarak gerçekleşmiştir.

TÜİK tarafından, bütçeyle verilen ödenekler dışında, uluslararası antlaşmalar gereğince Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) kapsamında 2020 yılında sağlanan fonlardan 110.151,29 Avro karşılığı 810.970,36 TL kaynak kullanılmıştır.

TÜİK'in 2020 yılı bütçe gerçekleştirmelerine ilişkin tablolar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Kod	Ödenek Türü	Bütçe Ödeneği (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)
01	Personel Giderleri	305.155.000,00	300.574.840,73
02	Sos.Güv. Kur. Dv. Primi Gid.	51.565.000,00	48.876.720,00
03	Mal ve Hizmet Alımları	40.143.000,00	40.416.681,60
05	Cari Transferler	2.194.000,00	2.183.237,33
06	Sermaye Giderleri	28.475.000,00	16.348.654,55
	Toplam	427.532.000,00	408.400.134,21

Tablo 2: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu

Kod	Gelir Kalemleri	Bütçe Gerçekleşmesi (TL)
01	Vergi Gelirleri	43.478.239,16
03	Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	20.183,02
05	Diğer Gelirler	2.043.423,96
Toplam		45.541.846,14

2020 yılı gerçekleşmesi 45.541.846,14 TL olan toplam bütçe gelirinin %95' ini vergi gelirleri oluşturmaktadır.

2020 yılı Faaliyet Sonuçları Tablosunda yer alan gider ve gelir hesaplarının incelenmesi sonucunda da; Kurumca yapılan 465.494.253,81 TL'lik giderin %75'inin personel giderlerinden, %8'inin mal ve hizmet alımı giderlerinden oluştuğu; 62.933.870,85 TL'lik gelirin ise %69'unun vergi gelirleri, %13'ünün ise diğer gelirlerden oluştuğu görülmüştür.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

TÜİK, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçeli idarelerden olup, muhasebe kayıt ve işlemleri Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre muhasebeleştirilmektedir. Başkanlığın muhasebe hizmetleri merkezde Merkez Saymanlık Müdürlüğü, taşrada ise defterdarlıklara bağlı muhasebe birimleri tarafından yürütülmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Özkaynak değişim tablosu,

- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm

faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Kamu İç Kontrol Sistemi"ni düzenleyen 55, 56, 57 ve 58'inci maddeleri ile Maliye Bakanlığınca yayımlanan "Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği" kapsamında, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Maliye Bakanlığı tarafından 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla; kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme olmak üzere 5 bileşen altında 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir. Bu genel şartları sağlamak üzere TÜİK'te İç Kontrol Standartları Eylem Planı ilk defa 2008 yılında yürürlüğe girmiş ve 2015 yılına kadar "yıllık" olarak hazırlanmıştır. Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü'nün 02.12.2013 tarihli ve 10775 sayılı Genelgesi'nde "İlk defa veya yeniden hazırlanacak eylem planlarının dönemi iki yılı geçmemek üzere idareler tarafından belirlenecektir." denildiğinden 2015 yılından itibaren eylem planları iki yıllık olarak hazırlanmaya başlanmıştır.

Kurumun iç kontrol sistemi ile ilgili olarak tespit edilen hususlar aşağıda belirtilmiştir:

- Eğitim ve Araştırma Merkezi Müdürlüğü tarafından, merkez ve bölge müdürlükleri personeline eğitimler verilmiştir.

- Merkez ve Taşra Teşkilatı Görev Tanımları Rehberi hazırlanarak görevler açık bir şekilde belirtilmiştir. Ayrıca Hizmet Envanteri Veri Tabanı çalışması kapsamında merkez ve taşra birimleri için hizmet tanımları yapılmıştır.

- Yetki Devri ve İmza Yetkileri Yönergesi ile yetki devrinin sınırları açıkça ve yazılı olarak belirlenmiştir.

- Kurum internet sayfasında personelin erişimine açık olan Etik Davranış İlkeleri ile ilgili düzenlemelerin ayrıca tüm personele imzalatılması suretiyle Etik Davranış İlkeleri'nden haberdar olması sağlanmıştır. Etik Kurallar el kitapçığı personele dağıtılmıştır.

- Hizmet içi eğitim kataloğu oluşturulmuştur. Eğitim kataloğunun oluşturulması sırasında personele anket yapılarak destek alınmıştır.

- İş süreçleri uluslararası standartlara uygun olarak “Jenerik İstatistikî İş Süreçleri Modeli” kapsamında belirlenmiş, tanımlanmış ve iş akış şemaları çıkarılmıştır. Bu akış şemaları, bir yazılım aracılığıyla tüm personelin paylaşımına açılmıştır. Ayrıca, Kurumdaki tüm ürün faaliyet ve hizmetler “TÜİK İstatistik Ürün Faaliyet Sınıflaması” ile sınıflandırılmıştır.

- Faaliyet raporlarına güvence beyanı verilmekte ve faaliyet raporları performans programı ile karşılaştırılmaktadır.

- Stratejik planlama çalışmaları Stratejik Planlama Kılavuzunda belirtilen yöntemle uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar, tüm birimlerin katılım ve katkılarıyla Stratejik Plan Komitesi ve Ekibi oluşturularak yürütülmüştür.

- Stratejik Plan, Performans Programı, Beklentiler Raporu ve Faaliyet Raporu kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Mali Durum ve Beklentiler Raporu yıllık olarak hazırlanmaktadır.

- Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında yönetmelik uygulanmaktadır.

- Kurumda İç Denetim Birimi oluşturulmuş ancak birim başkanlığı kurulmamıştır. İç denetçiler doğrudan Kurum Başkanına bağlı olarak görev yapmaktadırlar. İç Denetim Birimine tahsis edilen beş iç denetçi kadrosundan üçü doludur.

- TÜİK risk çalışmaları kapsamında Konsolide Risk Raporu hazırlanmış olup riskler değerlendirilmektedir.

- İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı yılda iki kez izlenmektedir. Yılsonu izleme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu'nun uygun görüşüyle Kurum

Başkanı'na ve ardından Bakan'a sunulmaktadır. Ayrıca Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanmış olan e-SGB sistemine izleme sonuçları yüklenmektedir.

Sonuç olarak, idare tarafından uluslararası standartlar temelinde iç kontrolün “kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme” bileşenleri çerçevesinde ulusal mevzuat hükümlerinde öngörülen gereklilikler yerine getirilmiştir. Bu itibarla, etkin işleyen bir iç kontrol sistemi için kurumsal açıdan daha katılımcı ve kapsayıcı bir yaklaşım ile çalışmalara devam edilmesi, kontrol faaliyetlerinin bilişim teknolojisindeki gelişmeler ışığında risk odaklı bir anlayış ile geliştirilmesi önerilmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Türkiye İstatistik Kurumu 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Teslim Alınmayan Duran Varlıkların Mali Tablolarda Yer Alması

TÜİK tarafından henüz Devlet Malzeme Ofisi'nden teslim alınmayan bilgisayarlar için taşınır işlem fişi düzenlenmek suretiyle 31.12.2020 tarihinde 255.02.01-Bilgisayarlar ve Sunucular hesabının borcuna kayıt yapıldığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin “Kayıt zamanı, kayıt değeri ve değer tespit komisyonu” başlıklı 13'üncü maddesinin birinci fıkrasında taşınırın, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş kaydedileceği, ikinci fıkrasında ise giriş

ve çıkış kayıtlarının Taşınır İşlem Fişine dayanılarak yapılacağı hüküm altına alınmıştır. Aynı Yönetmelik'in "Satın alınan taşınırların giriş işlemleri" başlıklı 15'inci maddesinde de satın alınan taşınırlar için, teslim alındıktan sonra, Taşınır Kod Listesindeki hesap kodları itibarıyla üçer nüsha Taşınır İşlem Fişi düzenleneceği belirtilmiştir. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden açıkça görüleceği üzere, bir taşınırın varlık hesaplarına kaydının yapılabilmesi ve taşınır işlem fişinin düzenlenebilmesi ancak varlığın muayene kabul komisyonunun onayına istinaden teslim alınması ile mümkündür.

Ancak yapılan incelemede, henüz 300 adet masaüstü ve 200 adet dizüstü olmak üzere toplam 500 bilgisayar TÜİK tarafından teslim alınmadığı halde muayene komisyonu tarafından kabul edildiğine dair tutanak düzenlendiği ve taşınır kayıt yetkilisi tarafından taşınır işlem fişi düzenlenmek suretiyle ilgili varlık hesaplarına kayıtların yapıldığı tespit edilmiştir.

Her ne kadar Hazine ve Maliye Bakanlığı Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü ile imzalanan Protokol'e istinaden toplulaştırılmış bir şekilde ihaleye çıkıldığı, süreçlerin DMO'nun işleyişine göre yürütüldüğü, fatura bedellerinin DMO hesabına avans olarak yatırıldığı, cihazların alınmasının planlandığı 2020 yılı bütçesinden karşılanabilmesi için taşınırın teslimi öncesinde varlık hesabına kaydının yapıldığı anlaşılmakta ise de; yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre mal teslim alınmadan taşınır işlem fişi düzenlenmeyeceği ve ilgili varlık hesaplarına kayıt yapılamayacağından, teslim alınmayan bilgisayarların 255.02.01-Bilgisayarlar ve Sunucular hesabında izlenmesi nedeniyle 2.955.241,21 TL'lik hataya sebebiyet verilmiştir.

Bu itibarla, taşınır kayıtlarının Taşınır Mal Yönetmeliği'nin ilgili hükümleri çerçevesinde yapılmaması sonucunda 2020 yılı bilançosunda yer alan 255.02.01-Bilgisayarlar ve Sunucular hesabında hataya sebep olunmuştur.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK 1: İZLEME

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabında İzlenmekte Olan Merkez Hizmet Binası İnşaat Bedelinin Geçici Kabulünün Yapılmasına Rağmen Varlık Hesaplarına Aktarılmaması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	
Taşınırlara İlişkin Düzeltme Kayıtlarının Hatalı Yapılması	2019	Tam Olarak Yerine Getirildi	

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

**TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU DÖNER
SERMAYE İŞLETMESİ**

2020 Yılı Düzenlilik Denetim Raporu

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	13
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	15
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	15
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	16
5. DENETİM GÖRÜŞÜ	16

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu.....	14
Tablo 2: Bütçe Giderleri Gerçekleşme Tablosu.....	14

KISALTMALAR

DÖSİM

Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü

DMIS

Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe İşletim Sistemi

TÜİK

Türkiye İstatistik Kurumu

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı Döner Sermaye İşletmesi 1990 yılında 50.750,00 TL sermaye ile kurulmuş olup, 18.11.2005 tarih ve 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu ile sermayesi 500.000,00 TL'ye çıkarılmıştır. 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 99'uncu maddesiyle 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun bazı maddeleri değiştirilmiş, bazıları yürürlükten kaldırılmış olup, yeniden düzenlenen maddelerine 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 42'nci Bölümünde yer verilmiştir. Yerli ve yabancı kurum, kuruluş ve kişilere yayın, bilgi, belge satışı ile bilgi işlem, dizgi, baskı, teknik danışmanlık, eğitim, proje ve araştırma hizmetlerini yerine getirmek üzere kurulan Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğü (DÖSİM), 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 614'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddede yapılan düzenlemeler, DÖSİM'in amacı ve görevleri bakımından Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi öncesine göre farklılık göstermemektedir.

14.10.2008 tarih ve 27024 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı Döner Sermaye İşletmesi Yönetmeliği" ile döner sermaye işletmesinin faaliyet alanları, çalışma usûl ve esasları, giderleri ve işletilmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Kurum kendi mevzuatı temel olmakla beraber 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, Kamu ihale mevzuatı ile 6245 sayılı Harcırah Kanunu'na tabidir.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

İşletmenin hizmetleri, yönetim kurulu ile başkan tarafından TÜİK personeli arasından görevlendirilen personel tarafından yürütülmektedir. Yönetim kurulu; başkan, başkanın belirleyeceği bir başkan yardımcısı, bir hukuk müşaviri, üç daire başkanı ve işletme müdüründen teşekkül etmektedir. İşletmenin hizmetlerini yürütmek üzere TÜİK personeli arasından işletme müdürü dahil 8 kişi görevlendirilmiş olup, bu kişilere işletme tarafından herhangi bir ücret ödenmemektedir.

1.3. Mali Yapı

Döner Sermaye İşletme Müdürlüğü'nün 2020 yılı bütçe gelir / gider tahmin ve gerçekleştirmeleri aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 1: Bütçe Gelirleri Gerçekleşme Tablosu

Gelir Kalemleri	Bütçe Tahmini (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (TL)
03-Mal ve Hizmet Gelirleri	4.102.000,00	4.442.064,70
09-Diğer Gelirler	1.585.000,00	966.305,96
Gelirler Toplamı	5.687.000,00	5.408.370,66

Tablo 2: Bütçe Giderleri Gerçekleşme Tablosu

Gider Kalemleri	Bütçe Tahmini (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme(TL)
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	4.537.000,00	1.087.160,15
05-Cari Transferler	1.150.000,00	862.764,92
Giderler Toplamı	5.687.000,00	1.949.925,07

31.12.2020 tarihi itibarıyla 5.408.370,66 TL bütçe geliri ve 1.949.925,07 TL bütçe gideri gerçekleşmiştir. Öngörülen bütçe giderinin gerçekleşme oranı yaklaşık %35 olup, gerçekleşen tutarın %44'ünü yasal yükümlülük giderleri oluşturmaktadır. Bütçe gelirlerinin %65'i anket ve proje gelirlerinden, %18'i ise faiz gelirlerinden oluşmaktadır.

İşletmenin 2020 yılı Gelir Tablosuna göre, brüt satışları 4.441.895,21 TL, satışlardan indirimleri 16.080,06 TL, faaliyet giderleri 1.796.221,46 TL, diğer faaliyetlerden olağan gelir ve karlar 966.305,96 TL, diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar 28.892,59 TL, dönem karı vergi ve diğer yasal yükümlülükleri karşılıkları 784.741,55 TL olup, işletmenin 2020 yıl sonu itibarıyla dönem net karı toplamı 2.782.265,51 TL olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

DÖSİM'in muhasebe kayıt ve işlemleri 1.5.2007 tarih ve 26509 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Döner Sermayeli İşletmeler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yapılmaktadır. İşletmenin muhasebe işlemleri Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından atanan Saymanlık Müdürlüğüne yürütülmekte olup, muhasebe kayıtları Döner Sermayeli İşletmeler Muhasebe İşletim Sistemi (DMIS) ile yapılmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup, denetim bunlar ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Gelir tablosu,
- Envanter defteri.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve gelir tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin

hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜ

Türkiye İstatistik Kurumu Döner Sermaye İşletmesi 2020 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>